

Van cijfers naar interpretatie

Een duiding van de kwantitatieve ontwikkelingen
van de jeugdcriminaliteit

Tom van Ham
Henk Ferwerda

Beke *reeks*

Van cijfers naar interpretatie

Van cijfers naar interpretatie

Een duiding van de kwantitatieve ontwikkelingen
van de jeugdcriminaliteit

Tom van Ham
Henk Ferwerda

Beke *reeks*

In opdracht van

Ministerie van Veiligheid en Justitie, Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC)

Vertaling samenvatting

Tim Mitchell

Omslagontwerp en opmaak

Marcel Grotens

Drukwerk

Russell print

ISBN

978-94-92255-16-7

Van cijfers naar interpretatie**Een duiding van de kwantitatieve ontwikkelingen van de jeugdcriminaliteit**

Tom van Ham en Henk Ferwerda

Inhoud

Voorwoord	7
1 Achtergrond en uitvoering	9
1.1 Jeugdcriminaliteit in cijfers	9
1.2 Aanleiding van het onderzoek en onderzoeksvragen	11
1.3 Onderzoeksmethoden	12
1.3.1 Voorbereidingsfase	13
1.3.2 Uitvoeringsfase	13
1.4 Reflectie op de onderzoeksmethodiek	16
1.5 Leeswijzer	16
2 Vragenlijstonderzoek	17
2.1 Reflectie op in de MJC beschreven ontwikkelingen	17
2.2 Wat in de MJC wordt gemist	19
2.3 De waarde van aanvullende indicatoren	20
2.4 Resumé	22
3 Expertmeetings en interviews	25
3.1 Hoofdpijnen vanuit de expertmeetings	25
3.2 Reflectie in interviews	28
3.3 Resumé	30
4 Samenvatting en conclusies	33
4.1 Uitvoering van het onderzoek	33
4.2 Opbrengsten	34
4.3 Slotbeschouwing	36
Summary and conclusions	37
Referenties	41
Bijlagen	
Bijlage 1 – Vragenlijst	45
Bijlage 2 – Respondenten vragenlijstonderzoek	52
Bijlage 3 – Deelname expertmeeting	53
Bijlage 4 – Aanvullende interviews	54

Voorwoord

Voor u ligt een rapportage waarin de kwantitatieve ontwikkelingen die in de laatste editie van de Monitor Jeugdcriminaliteit (MJC) zijn beschreven, worden geduid. Voor de totstandkoming van deze rapportage zijn we verschillende mensen dank verschuldigd. Allereerst zijn dit de 45 professionals die hun medewerking hebben verleend aan onderhavig onderzoek door de tijd te nemen een vragenlijst in te vullen en/of bij een expertmeeting aanwezig te zijn of door ons zijn geïnterviewd. Hun namen staan opgenomen in de verschillende bijlagen van deze rapportage. Daarnaast willen we in het bijzonder Anne-Marie Slotboom (Vrije Universiteit) noemen voor het vervullen van de rol van voorzitter bij de expertmeetings en André van der Laan (WODC) voor het verzorgen van een presentatie. Verder willen we de leden van de begeleidingscommissie hartelijk danken voor de fijne samenwerking, het meedenken in de voorbereiding en uitvoering van het onderzoek en hun feedback op een conceptversie van deze rapportage. Daarom een woord van dank aan Henk Elffers (voorzitter, NSCR), Essy van Dijk (WODC), Ton Eijken (ministerie van Veiligheid en Justitie), Patrick van Hilst (ministerie van Veiligheid en Justitie) en André van der Laan (WODC). Tot slot willen we daarbij ook de afdeling Extern Wetenschappelijke Betrekkingen (EWB) van het WODC als opdrachtgever bedanken voor het in ons gestelde vertrouwen.

Het projectteam,

Tom van Ham
Henk Ferwerda

1 Achtergrond en uitvoering

In dit eerste inleidende hoofdstuk bespreken we de context waarbinnen onderhavig onderzoek is uitgevoerd. Allereerst gaan we kort in op de cijfermatige ontwikkelingen van de jeugdcriminaliteit. Vervolgens behandelen we de aanleiding van het onderzoek en de onderzoeksvragen. In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk beschrijven we hoe het onderzoek is uitgevoerd.

1.1 Jeugdcriminaliteit in cijfers

Het plegen van delicten lijkt voor een groot deel inherent te zijn aan het opgroeien van kinderen tot een volwassene: na het twintigste jaar neemt het criminele gedrag sterk af (Junger-Tas, 1992; Moffitt, 1993). Jongeren nemen derhalve een groot deel van de criminaliteit voor hun rekening, waardoor jeugdcriminaliteit zowel wetenschappelijk als beleidsmatig in de belangstelling staat. Dit blijkt onder andere uit het gegeven dat in opdracht van het ministerie van Veiligheid en Justitie tweejaarlijks een Monitor Jeugdcriminaliteit (MJC) wordt uitgevoerd. Binnen deze monitor brengen het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) de ontwikkelingen in de omvang en aard van jeugdcriminaliteit en de afhandeling in kaart.

De omvang van de (jeugd)criminaliteit kan onder andere in beeld worden gebracht op basis van politiestatistieken. Een belangrijke kanttekening bij deze cijfers is dat het gaat om de bij de politie *geregistreeerde* criminaliteit. Delicten die om welke reden dan ook niet ter kennis van de politie zijn gekomen of niet in de politieregistratiesystemen zijn geregistreerd, blijven buiten beschouwing (Van Ham, Bervoets & Ferwerda, 2015). Het WODC en het CBS maken dan ook gebruik van meerdere (data)bronnen om de omvang van jeugdcriminaliteit in beeld te brengen, namelijk: 1) zelfrapportage van daderschap, 2) jeugdige verdachten van een misdrijf volgens de politie en 3) strafrechtelijke daders waarbij het Openbaar

Ministerie (OM) of de rechter een jeugdige schuldig heeft bevonden (Van der Laan & Goudriaan, 2016).

Binnen de MJC worden drie groepen jeugdigen onderscheiden. Dit zijn twaalf-minners (10- en 11-jarigen), (strafrechtelijk) minderjarigen (12- tot en met 17-jarigen) en jongvolwassenen (18- tot en met 22-jarigen). In box 1.1 staan per leeftijdsgroep de belangrijkste ontwikkelingen weergegeven. Daaruit kan samengevat worden afgeleid dat bevraagde strafrechtelijk minderjarigen en jongvolwassenen vaker dan bevraagde 12-minners aangeven een delict te hebben gepleegd. De (zelfgerapporteerde) criminaliteit onder twaalf-minners blijft verder gelijk, terwijl deze onder strafrechtelijk minderjarigen afneemt. De daling van de criminaliteit onder strafrechtelijk minderjarigen en jongvolwassenen (en eventuele verschillen tussen jongens/meisjes en allochtonen/autochtonen) is het sterkst zichtbaar in de geregistreerde criminaliteit c.q. de politiestatistieken. Bij zelfgerapporteerd daderschap is geen sprake van specifieke verschillen op basis van sekse of afkomst, en is de daling van criminaliteit bovendien minder sterk. Informatie over *cybercrime* in enge en ruime zin¹ is beperkt – en vooral op basis van zelfrapportage – voorhanden (Van der Laan & Goudriaan, 2016).

Box 1.1 – Belangrijkste ontwikkelingen in criminaliteit per leeftijdsgroep

Twaalf-minners

Omdat twaalf-minners gezien hun leeftijd niet kunnen worden vervolgd, is voor deze groep enkel informatie over zelfgerapporteerd daderschap beschikbaar. Het percentage zelfgerapporteerd daderschap (20%) blijft onder deze groep gelijk in de periode 2010-2015. Uitgesplitst naar type delicten en daderkenmerken neemt kleine winkeldiefstal bij meisjes en autochtonen toe. Het verschil in zelfgerapporteerd daderschap tussen jongens en meisjes neemt af. Er is geen sprake van verschillen tussen allochtonen en autochtonen. Een op de tien (10%) geeft aan zich (ook) schuldig te hebben gemaakt aan online criminaliteit.

Strafrechtelijk minderjarigen

Er is sprake van een daling van het aantal strafrechtelijk minderjarige verdachten of daders. Deze daling is op basis van politie- en justitiestatistieken groter dan op basis van zelfgerapporteerd daderschap. De daling doet zich voor bij alle delicttypen, uitgezonderd drugsdelicten (die echter onder deze groep nauwelijks voorkomen). De afname in strafbaar gedrag doet zich voor onder zowel jongens als meisjes alsmede onder autochtonen en allochtonen. Wel kan daarbij worden opgemerkt dat bij meisjes en allochtonen deze daling zich alleen voordoet bij de geregistreerde criminaliteit c.q. de door de politie

geregistreerde verdachten en strafrechtelijke daders. In totaal geeft 35 procent van de strafrechtelijk minderjarigen aan zich het afgelopen jaar schuldig te hebben gemaakt aan minimaal een strafbaar feit. Circa eenderde (31%) heeft zich (ook) schuldig gemaakt aan online vormen van criminaliteit.

Jongvolwassenen

Binnen deze groep is sprake van een daling van het aantal geregistreerde verdachten en strafrechtelijke daders. Onder mannen is deze daling sterker dan onder vrouwen, waardoor de verschillen tussen de seksen kleiner wordt. Iets meer dan een derde (37%) van de jongeren geeft aan zich het afgelopen jaar schuldig te hebben gemaakt aan minimaal een strafbaar feit. Dit percentage stijgt tot 44 procent wanneer ook 'volwassenendelicten' (rijden onder invloed, economische delicten) worden meegeteld. Iets meer dan een kwart (28%) geeft aan zich (ook) schuldig te hebben gemaakt aan het plegen van online delicten.

Bron: Van der Laan & Goudriaan (2016)

1.2 Aanleiding van het onderzoek en onderzoeksvragen

In het slothoofdstuk van de MJC duiden² de auteurs de door hen waargenomen kwantitatieve ontwikkelingen (Van der Laan & Goudriaan, 2016). Een reflectie van andere professionals die mogelijk vanuit een ander referentiekader redeneren, ontbreekt echter. Bovendien is (nog) niet stilgestaan bij (de waarde van) indicatoren die Ferwerda, Van Ham & Jager (2016) als mogelijk relevant hebben aangemerkt om ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit te duiden en te beschrijven. De door hen genoemde indicatoren kunnen worden onderverdeeld in vier verschillende clusters (zie ook tabel 1.1): 1) algemeen, 2) signaal- en risicogedrag, 3) overtredingen en misdrijven, en 4) afhandeling.

Tabel 1.1 – Overzicht van indicatoren die behulpzaam kunnen zijn bij het duiden van ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit (bron: Ferwerda et al., 2016).

Clusters	Indicatoren
Algemeen	Leeftijdscategorie, geslacht, etnische afkomst
Signaal- en risicogedrag	Tijdbesteding, mediagebruik, middelengebruik, voortijdig schoolverlaten, jeugdwerkloosheid, zorgmeldingen, jeugdhulp, gezinnen onder de armoedegrens, jeugdbeschermingsmaatregelen
Overtredingen en misdrijven	Zelfgerapporteerd daderschap, aangehouden verdachten, recidive, groepsscan
Afhandeling	Halt-straffen, trajecten jeugdreclassering, volwassenenreclassering, OM-afdoening, ZM-afdoening, jongeren in justitiële jeugdinrichtingen

In Artikel 19 van de Politiewet 2012 is bepaald dat de regioburgemeesters, de voorzitter van het College van procureurs-generaal en de minister van Veiligheid en Justitie periodiek spreken over het beheer van en de taakuitvoering door de Nationale Politie. Dit Landelijk Overleg Veiligheid en Politie (LOVP) vindt plaats in aanwezigheid van de korpschef van de Nationale Politie. Een van de onderwerpen die binnen dit overleg besproken is, is de monitoring en aanpak van jeugdcriminaliteit. Gelet op het voorgaande hebben de directoraten-generaal Straffen en Beschermen (DGSenB) en politie (DGPOL) van het ministerie van Veiligheid en Justitie verzocht om een onderzoek. Dit onderzoek moet zicht bieden op een duiding van de belangrijkste ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit zoals beschreven in de MJC, waarbij tevens nagegaan wordt in hoeverre de door Ferwerda et al. (2016) genoemde indicatoren van nut kunnen zijn en zo ja op welke wijze. Samenvattend moet het onderzoek daarom antwoord geven op de volgende twee vragen:

1. Kunnen deskundigen nadere kwalitatieve duiding geven aan de belangrijkste ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit, zoals neergelegd in de Monitor Jeugdcriminaliteit? Zo ja, welke duiding bij welke ontwikkelingen?
2. Zijn de indicatoren uit het rapport ‘Kijk op jeugdcriminaliteit’ bruikbaar bij het duiden van de ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit en zo ja op welke wijze?

1.3 Onderzoeksmethoden

In deze paragraaf komen de onderzoeksmethoden aan bod. Het onderzoek kent twee verschillende fases. We beschrijven elke fase en de daarbinnen uitgevoerde onderzoeksactiviteiten en sluiten af met een overzicht van het onderzoeksdesign.

1.3.1 Voorbereidingsfase

In de voorbereiding zijn, naast een bijeenkomst met de begeleidingscommissie, twee activiteiten ondernomen: het opstellen van een informatiesheet en het opstellen van een vragenlijst. Deze activiteiten lichten we hierna toe.

1 Opstellen van informatiesheet

Voorafgaand aan het benaderen van experts (zie 1.3.2) zijn de belangrijkste bevindingen van de MJC en het rapport ‘Kijk op Jeugdcriminaliteit’ (Ferwerda et al., 2016) samengevat in een informatiesheet. Het kernachtig samenvatten van beide publicaties had tot doel om aan te schrijven deskundigen op een snelle en eenduidige wijze te informeren waar het gaat om ontwikkelingen in en de (mogelijke) duiding van jeugdcriminaliteit. Om de kern van de MJC zo helder mogelijk weer te geven, is deze ter afstemming voorgelegd aan de beide auteurs daarvan. Daarnaast zijn de eerder door de onderzoekers onderscheiden indicatoren (zie Ferwerda et al., 2016) van een korte beschrijving voorzien, om aan te geven op welke wijze de betreffende indicator in verband staat met (jeugd)criminaliteit.

2 Opstellen vragenlijst

Naast de informatiesheet is een korte vragenlijst opgesteld die aan experts kan worden toegezonden. De inhoud van deze vragenlijst is gebaseerd op de informatiesheet. In de vragenlijst is deskundigen in een open vraagstelling verzocht te reflecteren op de kwantitatieve ontwikkelingen die zijn opgetekend in de MJC. Gelet op de tweede onderzoeksvraag is deskundigen daarnaast verzocht aan te geven welke waarde de door Ferwerda et al. (2016) benoemde indicatoren volgens hen kunnen hebben voor het duiden van kwantitatieve ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit en waarom. De vragenlijst – inclusief informatiesheet – is opgenomen in bijlage 1.

1.3.2 Uitvoeringsfase

In de uitvoeringsfase staan drie onderzoeksactiviteiten centraal. Vragenlijst-onderzoek, expertmeetings en daaraan gekoppeld interviews met deskundigen die niet bij deze meetings aanwezig konden zijn. We bespreken deze drie onderzoeksactiviteiten hierna in meer detail.

1 Vragenlijstonderzoek

Om een zo groot mogelijke groep deskundigen op het gebied van jeugdcriminaliteit te benaderen, is een overzicht samengesteld van personen die binnen het netwerk van de onderzoekers en leden van de begeleidingscommissie bekend zijn. Dit netwerk omvat onder andere professionals die vanuit het perspectief van de wetenschap, het beleid en de uitvoering/praktijk met het thema jeugdcriminaliteit bezig

zijn. Zij zijn werkzaam bij kennisinstituten, gemeenten, politie en het OM. Zij zijn per e-mail aangeschreven en geïnformeerd over de achtergrond van het onderzoek. Tevens is hen in deze e-mail gevraagd om de in de voorbereidingsfase opgestelde vragenlijst in te vullen en is hen gevraagd of zij deel willen en kunnen nemen aan een expertmeeting (zie verderop).

Om de grootte van de pool van deskundigen op het gebied van jeugdcriminaliteit te vergroten, is deskundigen tevens verzocht om namen en contactgegevens van personen binnen hun netwerk – voor zover zij deze relevant achten voor onderhavig onderzoek – aan ons te verstrekken ('sneeuwballen'). In totaal zijn 75 deskundigen aangeschreven. Dit heeft – na het versturen van een reminder – in totaal 35 reacties (respons van 47%) opgeleverd.³ Deze 35 reacties bestaan uit 28 ingevulde vragenlijsten, vier interviews op basis waarvan de vragenlijst is ingevuld en één document waarin een respondent de in zijn ogen belangrijkste aspecten toelicht. Verder hebben twee respondenten een korte reactie per e-mail gegeven. De namen van de deskundigen staan weergegeven in bijlage 2.

2 Twee expertmeetings (n=14)

Professionals zijn op 1 juni 2016 benaderd met het verzoek de vragenlijst in te vullen en de vraag of zij aanwezig kunnen zijn bij een expertmeeting. Gelet op de korte doorlooptijd van het onderzoek, de vakantieperiode en de potentiële beschikbaarheid van deelnemers, werd de expertmeeting circa een maand na het versturen van de vragenlijst gepland (6 juli 2016). Op deze dag is in de ochtend en de middag een expertmeeting georganiseerd. Beide bijeenkomsten startten met een presentatie waarin de belangrijkste bevindingen van de MJC aan bod kwamen.⁴ Vervolgens is aan de hand van een analyse van de binnengekomen en ingevulde vragenlijsten nader ingegaan op drie onderwerpen. Ten eerste is met de aanwezigen ingegaan op duidingen van de kwantitatieve ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit zoals deze in de MJC zijn beschreven. In het verlengde daarvan is aandacht besteed aan de vraag of en zo ja op welke wijze in de toekomst gebruikgemaakt kan worden van aanvullende indicatoren om ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit te duiden. Tot slot is kort stilgestaan bij aspecten die in de toekomst wellicht in de MJC kunnen worden opgenomen c.q. welke onderwerpen volgens deskundigen meer aandacht behoeven. In totaal waren veertien deskundigen aanwezig bij de expertmeetings (zie bijlage 3).

3 Aanvullende interviews (n=7)

Niet alle aangeschreven deskundigen zijn in de gelegenheid geweest de expertmeeting bij te wonen. Een zevental van hen hebben wij derhalve telefonisch benaderd om te reflecteren op de bevindingen uit het vragenlijstonderzoek en de expertmeeting. Hun namen staan weergegeven in bijlage 4.

Box 1.2 – Het bevragen van deskundigen

Van belang is dat met het onderzoek een breed beeld ontstaat van (mogelijk) aanvullende kwalitatieve duidingen van de MJC. Binnen de onderzoeksmethodiek staat daarom het raadplegen van deskundigen centraal. Daarbij is getracht om een zo breed mogelijk spectrum van experts te raadplegen. Zij zijn werkzaam op het gebied van onderzoek, het beleid en de praktijk van de veiligheids- en zorgketen en kunnen als generalist (brede kennis op het gebied van jeugdcriminaliteit of aanverwante indicatoren) of specialist (specifieke kennis) worden aangemerkt. Een gevolg van deze werkwijze is dat onderhavige rapportage grotendeels bestaat uit meningen, die soms tegenstrijdig zijn met elkaar en lang niet altijd gebaseerd zijn op de bevindingen uit de MJC alleen. Deskundigen kennen de inhoud van de MJC niet per definitie volledig en putten vanzelfsprekend ook uit eigen ervaring en kennis en uit andere onderzoeken. Het bereiken van consensus was binnen onderhavig onderzoek echter geen vereiste. Het is de rol van de onderzoekers geweest om de verschillende meningen van deskundigen te verzamelen, op geaggregeerd niveau weer te geven en (waar mogelijk) te voorzien van een beschouwing. In de tekst is getracht zo duidelijk mogelijk aan te geven waar het meningen van deskundigen betreft en waar de onderzoekers hierop reflecteren.

Figuur 2.1 – Overzicht van het onderzoeksdesign

1.4 Reflectie op de onderzoeksmethodiek

In box 1.2 werd reeds aangegeven dat de mening van deskundigen in onderhavig onderzoek centraal staat. Reflecterend op de onderzoeksmethoden en de respons, is het van belang om stil te staan bij drie aspecten. Ten eerste zijn alle deskundigen per e-mail aangeschreven. Uit de reacties van deskundigen blijkt dat een aantal van hen zich niet deskundig genoeg acht om de in de MJC beschreven ontwikkelingen te duiden. Dit gold met name voor personen die als ‘out of the box’-deskundige⁵ benaderd waren. Dit type deskundigen is derhalve niet volledig bereikt. Daarnaast achten meerdere respondenten een vragenlijst niet het meest passende instrument, mede omdat het relatief veel tijd kost om de vraagstelling op een adequate manier (schriftelijk) te beantwoorden. Een (telefonisch) interview waarin deskundigen op meer algemene manier gevraagd wordt naar hun beeld van de ontwikkelingen in de jeugddelinquenteit, lijkt dan ook meer informatie te kunnen opleveren. Tot slot wijzen meerdere respondenten erop dat interactie c.q. discussie (bijvoorbeeld via een online forum) tot een hogere bruikbaarheidswaarde van de input had kunnen leiden. Daarnaast is het van belang om te vermelden dat deskundigen ontwikkelingen zowel duiden (wat gebeurt er) als verklaren (waarom gebeurt het). In onderhavige rapportage is aandacht voor beide aspecten, hoewel duiden de initiële insteek was.

1.5 Leeswijzer

In het tweede hoofdstuk van deze rapportage wordt ingegaan op de bevindingen van het vragenlijstonderzoek. In het derde hoofdstuk worden deze bevindingen verdiept aan de hand van de gehouden expertmeetings en de aanvullende interviews. Het vierde hoofdstuk dient ter conclusie en als leesvervangende samenvatting.

Eindnoten

1. Hiermee omvat het begrip cybercrime zowel delicten die gericht zijn tegen de digitale infrastructuur c.q. ICT als traditionele delicten waarbij sprake is van een digitale modus operandi (bijvoorbeeld het online bedreigen van een persoon).
2. Duiden: (iemand) uitleggen wat iets betekent.
3. Tijdsgebrek, vakantie en een – naar eigen zeggen – onvoldoende (actuele) kennis zijn redenen geweest om de vragenlijst niet (voor het verstrijken van de deadline) in te vullen.
4. André van der Laan (WODC) heeft de presentatie tijdens de expertmeetings voor zijn rekening genomen.
5. Bijvoorbeeld personen die in ziekenhuizen en op de Eerste Hulp werkzaam zijn.

2 Vragenlijstonderzoek

In de vragenlijst is respondenten gevraagd om vanuit hun kennis en ervaring te reflecteren op de bevindingen die in de Monitor Jeugdcriminaliteit (MJC) gepresenteerd worden en wat zij daarin missen. Daarnaast is hen gevraagd aan te geven of en zo ja welke waarde zij toekennen aan het benutten van een aantal aanvullende indicatoren. Deze aspecten bespreken we in de volgende paragrafen.

2.1 Reflectie op in de MJC beschreven ontwikkelingen

Via de vragenlijst is geïnventariseerd in hoeverre aangeschreven respondenten vanuit hun ervaring de in de MJC geschetste ontwikkelingen herkennen en duiden. Uit hun antwoorden kan worden afgeleid dat deskundigen de cijfers voor een deel herkennen. Zo herkent een aantal respondenten de stijging van winkeldiefstal onder jeugdigen. Zij duiden deze ontwikkeling door te wijzen op de economische crisis, waardoor jongeren niet (meer) op legale wijze de beschikking kunnen hebben over de door hen gewenste goederen. Verder duiden respondenten de ontwikkelingen in de MJC door te wijzen op het effect van het gevoerde beleid en het grotere bereik van internet. Beelden verschijnen tegenwoordig vaker en sneller online en worden door veel mensen bekeken: een gevolg daarvan is volgens deze respondenten dat de pakkans toeneemt. In het verlengde daarvan achten deze respondenten de impact van gepakt worden door het grotere bereik van het internet vele malen groter. De naam van verdachten blijft immers altijd vindbaar. Een gevolg van het voorgaande is volgens hen dan ook dat jongeren zich wel tweemaal bedenken alvorens zij een delict plegen. Daarnaast wijzen enkele respondenten op een andere, lastig grijpbaar te maken factor die bijgedragen kan hebben aan de in de MJC beschreven daling van de jeugdcriminaliteit. Zij spreken over een cultuurverandering onder jongeren: *'Het is niet meer of althans minder in de mode om te vernielen, te stelen en te vechten. Het vormt een teruggang van de tijdelijke cultuurverandering van de jaren '60, waar indi-*

vidualisme en egocentrisme en zich afzetten tegen gezag de mode was. Er is nu een meer conformistische cultuur ontstaan.'

Tegelijkertijd benoemen respondenten ontwikkelingen die niet direct overeenkomen met het brede landelijke beeld dat in de MJC geschetst wordt. Zo bestaat bij een aantal respondenten het beeld dat het criminaliteitsniveau van jongens en meisjes nog steeds dichterbij elkaar komt te liggen. Uit de cijfers van de MJC blijkt echter dat van deze ontwikkeling, die enkele jaren geleden gesignaleerd werd, niet langer sprake is en alleen nog opgeld doet voor jongvolwassenen. Acht respondenten stellen daarnaast dat de problematiek in de brede linie – voor de 'mainstream' van jongeren – wellicht afneemt, maar dat op zekere hot spots sprake is van een toename van de jeugdcriminaliteit. *'Er is sprake van verharding; het landelijk beeld geldt niet voor bijvoorbeeld probleemwijken in de grotere steden. In deze en andere probleembuurten zien we een verharding onder (allochtone) jeugd en soms ook een toename van de geregistreerde criminaliteit.'* In het verlengde daarvan stellen vier respondenten dat in hun optiek de jeugdcriminaliteit verhardt en/of complexer wordt. Deze respondenten stoelen dit onder andere op hun persoonlijke ervaringen met (groepen) verdachten. *'De problematiek is de afgelopen jaren verzwaaard; zij hebben vaak ernstige gedragsstoornissen en psychiatrische en persoonlijkheidsproblematiek, vaak ook in combinatie met een licht verstandelijke beperking.'*

Zes respondenten geven aan dat registratie-effecten mogelijk van invloed zijn geweest op de daling van de geregistreerde jeugdcriminaliteit. Zij constateren dat er de afgelopen jaren sprake is geweest van een dalende prioritering binnen de opsporing van jeugdcriminaliteit, suggereren dat de aangiftebereidheid van burgers is afgenomen en dat er een toenemende behoefte bestaat om misdrijven niet meer via het strafrecht maar via het zorgkader af te handelen. Een respondent vermeldt bijvoorbeeld dat Halt tegenwoordig ook verzoeken krijgt om zaken in behandeling te nemen in het geval van 18- tot 23-jarigen die geen antecedenten hebben, een licht feit plegen of licht verstandelijke beperkt (LVB) zijn.¹ Vanuit onze rol van onderzoeker kan echter worden opgemerkt dat dergelijke registratie-effecten niet van invloed kunnen zijn op de daling van de door jongeren zelf gerapporteerde criminaliteit. Negen respondenten doen op dit vlak de volgende suggestie: zij stellen dat onder de jeugd sprake is van een veranderende vrijetijdsbesteding. In plaats van offline zouden jongeren volgens hen steeds meer vrije tijd online besteden. Een implicatie hiervan is volgens hen dat experimenteelgedrag van minderjarigen en adolescenten ook vaker online plaatsvindt, waarbij zij online vaker strafbare feiten plegen. Volgens deskundigen blijven deze strafbare feiten enerzijds ongezien – onder andere omdat de politie beperkt online surveilleert – maar zijn deze anderzijds ook bij jongeren zelf onbekend. *'Ik merk in gesprekken met jongeren dat velen van hen onbekend zijn met welk online gedrag wel of niet strafbaar is. Dit geldt zowel voor de ouders als voor de slachtoffers van bijvoorbeeld pesten of bedreiging.'* Enkele res-

pondenten geven daarbij wel aan dat de gehanteerde definities van cybercrime en delictgedrag (en de daaraan gekoppelde vraagstelling) van invloed geweest kunnen zijn op de hoogte van de zelfrapportage onder 12-minners, waardoor in hun ogen onterecht sprake lijkt van een groot probleem op dit gebied. Twee respondenten vinden – gelet op hun eigen ervaring – namelijk dat binnen de MJC een relatief groot deel van de 12-minners aangeeft wel eens een delict te hebben gepleegd. De een spreekt in dit kader van een *moral panic* onder professionals en de ander stelt dat hem bekend onderzoek geen bevestiging biedt van de cijfers die uit het zelfrapportage-onderzoek in de MJC naar voren komen.

2.2 Wat in de MJC wordt gemist

Achttien van de 35 respondenten hebben suggesties gedaan voor de wijze waarop de MJC zou kunnen worden verbreed. De wijze waarop zij een dergelijke verbreding voor zich zien, het doel daarvan en de daarvoor te gebruiken bronnen verschillen.

Verschillende deskundigen pleiten voor een verdieping op het niveau van fenomenen dan wel locaties, omdat het gemiddelde beeld uit de MJC daarop niet altijd van toepassing is. Volgens één van hen kan het inzoomen op specifieke groepen c.q. het aanbrengen van focus – en dan met name die kleine groep delinquenten die verantwoordelijk is voor het leeuwendeel van de gepleegde delicten – bijdragen aan een effectieve aanpak. *‘Wel valt mij op dat in de MJC geen aandacht wordt besteed aan de aard, omvang en ontwikkeling van de kleine groep die verantwoordelijk is voor veel criminaliteit. Voor effectieve veiligheidszorg is het juist belangrijk om ons (met partners) met name op die groep te richten.’* Een voordeel van het inzoomen op specifieke locaties is volgens andere deskundigen dat ook een beeld ontstaat van lokale ontwikkelingen, die mogelijk afwijken van landelijke trends. Dit kan volgens hen de herkenbaarheid van ontwikkelingen die in de MJC beschreven worden, ten goede komen. Ook geeft een aantal respondenten aan dat ook overwogen kan worden om periodiek aandacht te schenken aan specifieke thema’s die te maken hebben met delinquent gedrag. Te denken valt dan aan cybercrime, overtredingen, (zelfgerapporteerd lidmaatschap van) problematische jeugdgroepen en radicalisering. Tot slot zien enkele respondenten meerwaarde in het duiden van kwantitatieve ontwikkelingen aan de hand van recente wetenschappelijke literatuur. Op welke wijze dit precies gestalte moet krijgen, blijft op basis van de antwoorden van respondenten onduidelijk. Wel geven deze respondenten aan met welk doel zij recente wetenschappelijke literatuur zouden willen benutten, namelijk om input te genereren voor de aanpak en uitspraken over de effecten van het gevoerde beleid te doen. Hierbij merken we als onderzoekers op dat dit, gelet op het doel van de MJC en de complexiteit van effectiviteitsonderzoek, zeer waarschijnlijk te ambitieus is.

2.3 De waarde van aanvullende indicatoren

Meerdere respondenten geven aan de ‘maatschappelijke kant van jeugdcriminaliteit’ te missen binnen de MJC. Zij denken dan aan ontwikkelingen binnen thema’s als jeugdwerkloosheid, -hulp en -beschermingsmaatregelen, gezinnen onder de armoedegrens, voortijdig schoolverlaten en zorgmeldingen. Hiermee raken respondenten aan de vraag of en zo ja welke waarde aanvullende indicatoren (zoals onderscheiden in tabel 2.1) zouden kunnen hebben.

In de breedte achten respondenten de genoemde indicatoren waardevol. In de woorden van enkele respondenten: *‘Alle indicatoren zijn relevant’, ‘Allen zijn bruikbaar vooral omdat het gaat om risico- en beschermingsfactoren’* en *‘Allen zeer relevant en van toepassing op de doelgroep’*. Wel maakt een respondent daarbij de kanttekening dat het belangrijk is hoe deze indicatoren verzameld en geïnterpreteerd zullen worden en of en zo ja hoe sterk de relatie met delinquent gedrag is: *‘Niet alle voortijdige schoolverlaters gaan crimineel gedrag vertonen. Dus een sterke daling van het aantal voortijdig schoolverlaters verklaart de daling van jeugdige verdachten niet.’* Daarnaast wijst een respondent op de beperkingen van de data, in ieder geval in relatie tot zorgmeldingen. *‘Onder bepaalde groepen gezinnen werkt het systeem van zorgmeldingen niet goed of wordt dit niet goed ingezet (bv. bij kinderen van zwaar criminele ouders).’*

Belangrijk is dat enkele respondenten opmerken dat ook daar waar geen directe relatie tussen een indicator en (jeugd)criminaliteit is aangetoond, deze toch relevant kan zijn (zoals mediagebruik). Indicatoren waarvan de criminogene of beschermende werking niet is aangetoond, kunnen volgens hen toch richting geven aan het duiden van cijfermatige trends van de jeugdcriminaliteit. Een enkele respondent geeft aan dat mogelijk ook naar heel andere indicatoren gekeken zal moeten worden. *‘Er zijn ook relatief nieuwe, onbekende invalshoeken zoals de toxicologie. Vanuit deze discipline wordt bijvoorbeeld een relatie aangetoond tussen geweldsdelicten en de blootstelling aan lood. De invoering van loodvrije benzine zou plusminus twintig jaar later een daling in de criminaliteit kunnen hebben veroorzaakt.’*

Tabel 2.1 – Beschrijving van indicatoren naar cluster (excl. indicatoren die in de MJC zijn opgenomen).

Indicator	Beschrijving
<i>Signaal- en risicogedrag</i>	
Tijdbesteding	Vrijtijdsbesteding (binnens- of buitenshuis, recreatieve activiteiten, maatschappelijke participatie, sociale contacten)
Mediagebruik	De tijd die jongeren aan media besteden (luisteren, kijken, lezen, gamen, internet etc.)
Middelengebruik	De mate waarin jongeren alcohol en/of drugs gebruiken
Voortijdig schoolverlaten	De mate waarin leerplichtige jongeren hun opleiding onvoltooid verlaten
Jeugdwerkloosheid	De mate waarin jongeren geen (volledige) baan hebben
Zorgmeldingen	De mate van psychosociale problematiek (zoals gemeld door huisartsen, GGZ en Jeugdzorg)
Jeugdhulp	Hulp aan jongeren t/m 18 jaar i.h.k.v. de Jeugdwet
Gezinnen onder de armoedegrens	De mate waarin sprake is van het opgroeien in gezinnen die kampen met ernstige financiële problematiek
Jeugdbeschermingsmaatregelen	De mate waarin ouders onder toezicht worden gesteld en/of geen gezag over hun kind(eren) meer hebben
<i>Overtredingen en misdrijven</i>	
Groepsscan	Informatie over problematische jeugdgroepen
Afhandeling	
Trajecten jeugdreclassering	Hulp of zorg aan jongeren in het kader van een begeleidingstraject van de Reclassering
Volwassenenreclassering	Instroom van jongvolwassenen van 18 tot en met 22 jaar bij de Reclassering
Jongeren in justitiële jeugdinrichtingen (JJI)	Ontwikkelingen in het aantal in een JJI geplaatste jongeren

Een aantal respondenten geeft aan specifiek meerwaarde te zien in enkele combinaties van indicatoren. Zo kan volgens een respondent de combinatie van zorgmeldingen en jeugdhulp illustreren dat sprake is van een trend van meer of minder focus op zorg of straf. Daarnaast kunnen de indicatoren tijdbesteding, voortijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid volgens een respondent een beeld geven van de mate van binding aan de reguliere samenleving. Volgens dezelfde respondent kan informatie over middelengebruik, zorgverlening en jeugdhulp gezamenlijk dan weer een beeld geven over de achterliggende problematiek.

Een aantal respondenten heeft wel vraagtekens bij de waarde van enkele indicatoren. Het gaat enerzijds om de groepsscan – sommige respondenten vragen zich af of deze een voldoende integraal en objectief beeld kan geven – en anderzijds zien zij geen directe meerwaarde in cijfers over de afhandeling. *‘De ontwikkelingen in de afhandeling correleren immers sterk met de ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit op basis van de politiegegevens.’* Tot slot doet een aantal respondenten nog suggesties voor andere indicatoren. Zo worden onder andere de volgende indicatoren genoemd: aantal echtscheidingen waarbij kinderen zijn betrokken, aantal eenoudergezinnen, arbeidsparticipatie van moeders, gezinnen met huiselijk geweld, groepsdynamiek (peerdruk, rolmodellen, groepsdynamische processen), laag opleidingsniveau, medicijngebruik, opgroeien in een criminele omgeving, pestgedrag en radicalisering. Daarbij willen we opmerken dat deze indicatoren, gelet op de randvoorwaarden² die aan de verzameling daarvan worden gesteld (zie Ferwerda et al., 2016), niet allemaal relevant en/of mogelijk lijken te zijn.

2.4 Resumé

In dit hoofdstuk is verslag gedaan van de bevindingen van het vragenlijstonderzoek onder deskundigen. Hoewel zij de MJC niet (altijd) volledig kennen en *‘op afstand’* spreken op basis van eigen kennis en ervaring, blijkt dat zij het in de MJC geschetste beeld op hoofdlijnen herkennen. Zij plaatsen de beschreven ontwikkelingen onder meer binnen de context van de economische crisis, een cultuurverandering onder jongeren die niet meer op *‘zich afzetten tegen’* gericht is en een veranderde – online – vrijetijdsbesteding. In het verlengde daarvan wijzen deskundigen erop dat met de komst van het internet de pakkans voor jongeren is toegenomen, waarmee de aantrekkingskracht van delinquent gedrag is afgenomen. Tegelijkertijd leidt dit ook tot het ontstaan van nieuwe vormen van delictpleging, die volgens deskundigen zowel voor dader als slachtoffer nog niet bekend zijn. Zij stellen dat deze onwetendheid, in combinatie met het feit dat de politie zelf online beperkt actief is, kan leiden tot een daling van zowel de geregistreerde als zelfgerapporteerde criminaliteit. Andere vormen van registratie-effecten, zoals een verminderde prioriteit in de opsporing bij de politie, zijn volgens een aantal deskundigen bovendien ook van invloed. Hierdoor

zal de politie immers minder vaak zelfstandig jeugdcriminaliteit op het spoor komen (*'het aantal haaldelicten neemt af'*). Tegelijkertijd merken respondenten op dat de in de MJC beschreven ontwikkelingen ten dele contrair zijn aan het gevoel dat binnen het werkveld bestaat of uit kwalitatief onderzoek naar voren komt. Volgens hen is op bepaalde hot spots en binnen bepaalde groepen delinquenten (*hot groups*) sprake van een toename van de criminaliteit en verhardt deze ook en/of wordt deze complexer. Met andere woorden: het algemene 'gemiddelde' beeld dat in de MJC wordt behandeld, heeft betrekking op de gemiddelde jongere maar komt volgens hen niet overeen met de problematiek die soms op lokaal niveau speelt. Ook lijkt het de vraag in hoeverre daadwerkelijk sprake is van criminaliteit onder 12-minners. Verschillende respondenten herkennen het percentage zelfgerapporteerd daderschap onder deze groep jeugdigen namelijk niet.

Bronnen voor verbreding die respondenten benoemen, sluiten ten dele aan bij hetgeen hiervoor genoemd is. Zij pleiten voor een verbreding waarin aandacht is voor verdieping op een specifieke groep delinquenten – namelijk diegenen die veelvuldig crimineel actief zijn en blijven – alsmede op *hot spots* en specifieke thema's. Op deze wijze kan de MJC volgens hen een genuanceerder beeld schetsen van de ontwikkelingen in aard en omvang van jeugdcriminaliteit. Ook het benutten van aanvullende indicatoren, met name op het gebied van signaal- en risicogedrag, kan volgens deskundigen bruikbaar zijn bij het reflecteren op de gevonden kwantitatieve ontwikkelingen. Met name indicatoren die (gezamenlijk) iets zeggen over signaal- en risicogedrag achten zij relevant. In dat kader spreekt een aantal respondenten ook wel over 'de maatschappelijke kant' van jeugdcriminaliteit en de 'staat van de jeugd'. Hoewel enkele deskundigen aangeven dat ook nadrukkelijker stilgestaan kan worden bij bevindingen uit recente wetenschappelijke literatuur, lijkt dit – gelet op het doel dat zij daarmee voor ogen hebben (input voor beleid en vaststellen van effecten) en de doelstelling van de MJC – onvoldoende passend te zijn.

Eindnoten

1. Ten tijde van onderhavig onderzoek wordt in opdracht van het WODC empirisch onderzoek verricht naar een aantal van deze registratie-effecten. Hieraan is dientengevolge in de expertmeetings minder aandacht besteed. Wanneer dit onderzoek is afgerond, kan deze gedownload worden op de website van het WODC (www.wodc.nl).
2. Het betreft indicatoren die 1) periodiek te ontsluiten zijn op landelijk en regionaal niveau (op postcode), 2) waarvan de betrouwbaarheid van de metingen adequaat is en 3) waarvan de validiteit van de metingen, voor zover mogelijk, is vastgesteld.

3 Expertmeetings en interviews

In dit hoofdstuk staan we stil bij de bevindingen uit de expertmeetings en de aanvullende interviews. De resultaten van deze onderzoeksactiviteiten worden in afzonderlijke paragrafen beschreven. Het hoofdstuk eindigt met een resumé.

3.1 Hoofdlijnen vanuit de expertmeetings

De bevindingen uit het vragenlijstonderzoek (zie hoofdstuk 2) hebben als basis gediend voor de onderwerpen die tijdens de expertmeetings aan bod zijn gekomen. Hierna verdiepen we allereerst de duidingen die binnen het vragenlijstonderzoek door respondenten genoemd zijn. Daarna bespreken we alternatieve duidingen en input die op basis van het vragenlijstonderzoek nog (vrijwel) niet aan bod zijn gekomen.

Verdieping op duiding vanuit het vragenlijstonderzoek

Respondenten herkennen de dalende trend die in de MJC beschreven wordt waar het gaat om qua ernst relatief lichte delicten. Verschillende respondenten beschouwen de in het vragenlijstonderzoek genoemde cultuurverandering onder jongeren als een zinvolle duiding van deze ontwikkeling. *Je ziet het terug: er wordt minder gedronken en gesnoven. Het is niet meer zo in om te jatten en je bent een sukkel als je een naald in je arm stopt*. Tegelijkertijd geeft een deelnemer aan juist enorm veel drugsgebruik – en dan met name gebruik van weed – te zien onder jongeren. Deze waarneming komt hoogstwaarschijnlijk voort uit het gegeven dat deze deelnemer veelal in het veld actief is op hot spots waar sprake is van jeugdcriminaliteit en psychosociale problematiek. Voor de trends in alcohol- en drugsgebruik onder jongeren geldt volgens een respondent op dat vlak wellicht hetzelfde als voor delinquent gedrag: over de brede linie c.q. onder de *'bereikbare'* jongeren neemt dit af, terwijl er ook enkele uitbijters zijn. Het gaat in de woorden van een respondent over *'het residu, waar de problematiek zwaarder is en de criminaliteit harder.'* Deze lokale en specifieke

problematiek – die bij wijze van spreken op veertig of vijftig plekken in Nederland speelt – moet volgens deelnemers echter niet leidend zijn voor het algehele beeld, dat positief is. *‘We moeten het microbeeld niet doorvertalen naar het macrobeeld.’*

Een alternatief is volgens een van de deelnemers dat tegenwoordig sterker wordt ingestoken op een aanpak vanuit het zorgkader in plaats van een strafrechtelijke aanpak. Het voortouw binnen deze aanpak zou worden genomen vanuit de Veiligheidshuizen. In dit kader verwijst een van de deelnemers naar de steeds betere zichtbaarheid van LVB-problematiek onder jongeren. Hoewel het volgens andere deelnemers de vraag is of dit ten opzichte van het verleden daadwerkelijk toeneemt, bestaat er onder deelnemers wel consensus over het gegeven dat tegenwoordig meer geïnvesteerd op het diagnosticeren van deze en andere psychosociale problematiek. De gedachte onder deelnemers aan de expertmeetings is dat de aanpak van delictgedrag vervolgens ook op dit beeld wordt afgestemd. Daarnaast veronderstelt een aantal deelnemers dat delinquent gedrag zich van de offline naar de online wereld verplaatst. Een van de indicatoren die deze veronderstelling volgens een respondent kan ondersteunen, is dat jongeren steeds meer gebruikmaken van smartphones c.q. veel online zijn. Bovendien wijzen verschillende deelnemers erop dat de drempel om een delict te plegen op het internet veel lager is, waardoor er ook een nieuwe groep van criminele jeugdigen kan ontstaan. Een respondent geeft daarbij aan dat online gedrag dat weliswaar strafbaar is, lang niet altijd als dusdanig ervaren wordt door slachtoffers en daders¹ en ook niet als dusdanig wordt beoordeeld door politie en Justitie. De conclusie die deelnemers hieraan verbinden is dat de normstelling van wat online als strafbaar gedrag kan worden aangemerkt zowel onder jeugdigen als onder overheidspartijen onvoldoende bekend lijkt te zijn. Een gevolg daarvan is volgens hen dan ook dat online minder duidelijke gedragsgrenzen gelden en online (vormen van) criminaliteit bovendien minder zichtbaar zijn. Tegelijkertijd geven aanwezigen bij de expertmeeting aan dat het online eerder om maatschappelijk onaangepast gedrag zoals bijvoorbeeld pesten dan om misdrijven zal gaan. Een implicatie hiervan is volgens hen dat het slachtofferschap van online delicten relatief beperkt is. Daarmee is deze ontwikkeling in omvang te beperkt om de gesignaleerde daling te duiden. Dit maakt dat het volgens meerdere deelnemers belangrijk is om zeer voorzichtig om te gaan met deze duiding, te meer daar een aantal van hen stelt dat de informatiepositie van de politie op dit vlak onvoldoende is. Bovendien is volgens hen ook meer kennis over het mediagebruik van jongeren nodig, om een goed beeld te krijgen van de activiteiten die zij online ondernemen.

Alternatieve, aanvullende duidingen en input

Een van de deelnemers constateert dat veel (criminologische) theorieën onvoldoende in staat zijn om de gesignaleerde daling – net als de eerdere stijging – te verklaren. Dit heeft implicaties voor het overheidsbeleid. *‘Als je geen verklaringen hebt,*

dan weet je ook niet aan welke knoppen je kan draaien om eventuele ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan.' Meerdere respondenten geven aan dat de gelegenheid tot het plegen van delicten tegenwoordig beperkter is, en benoemen dit als een eerste zinvolle denkrichting. Dit is volgens hen enerzijds het geval omdat jongeren hun tijd tegenwoordig anders inrichten. *'Onderzoek uit Engeland heeft laten zien dat jongeren tegenwoordig per dag minder uren buiten zijn dan gedetineerden die worden gelucht.'* Anderzijds stellen zij dat het steeds moeilijker is om bepaalde instapdelicten te plegen (debuté hypothese). Niet alleen omdat de gelegenheid daartoe steeds beperkter geworden is, maar ook omdat tegenwoordig meer aandacht kan worden besteed aan preventie. *'In 2002 werd jeugdcriminaliteit als prioriteit benoemd. Jeugdigen en jongeren van toen hebben de nieuwe aanpak meegemaakt en zijn daarmee opgevoed en minder crimineel. Daarom kunnen we ons tegenwoordig richten op jongeren die in een eerdere fase in beeld komen. Het is net onkruid dat niet de kans krijgt om te groeien.'* In dit kader wijst een van de deelnemers erop dat er in tegenstelling tot in het verleden bijvoorbeeld veel meer oog is voor jeugdoverlast. *'Blijkbaar is hier nu capaciteit voor. Dat is een luxe probleem.'* Deelnemers aan de expertmeetings noemen de integrale ketenaanpak van niet alleen de politie maar ook ketenpartners (zoals gemeente, Openbaar Ministerie en jongerenwerk) als belangrijke succesfactoren. Het gaat volgens een van de deelnemers *'om de opbrengst die het aanbrengen van focus binnen de aanpak heeft gehad'*. Daarnaast wijst een van de deelnemers erop dat jongeren tegenwoordig minder snel in problematische netwerken terechtkomen. *'De individualisering en het jezelf moeten redden heeft geleid tot een segregatie van groepen.'* Daarnaast noemt een aantal deelnemers aan de expertmeetings de cultuurveranderingen onder jongeren als een zinvolle denkrichting: delinquent of riskant gedrag is *'minder populair'*. Gelet op het feit dat groepsdynamische processen van grote invloed zijn op het gedrag van jeugdigen, kan dit de trends zoals beschreven in de MJC van duiding voorzien. Tegelijkertijd betekent dit ook dat de jongeren die nog steeds deel uitmaken van problematische groepen, op het gebied van psychosociale problemen een complexer beeld kennen.

Een aspect dat in het vragenlijstonderzoek (vrijwel) niet maar in de expertmeetings zeer nadrukkelijk aan bod is gekomen, is het feit dat de in de MJC opgetekende trends niet alleen voor Nederland gelden. Deze daling doet zich volgens een aantal deelnemers voor in een groot aantal ons omringende en Angelsaksische landen, waaronder Amerika, Canada, Groot-Brittannië en Nieuw-Zeeland. *'Je kan de dalende criminaliteitscurves van deze landen vrijwel op elkaar leggen.'* Een gevolgtrekking vanuit deze constatering is volgens deelnemers dat duidingen op al deze landen van toepassing moeten zijn en op individuele landen toegespitste oorzaken (veranderingen in registratiesystemen, overheidsbeleid en interventies) niet of slechts voor een beperkt deel van deze daling verantwoordelijk kunnen zijn. Deelnemers geven aan dat het daarom zinvol zou zijn om bronmateriaal te verzamelen dat zicht biedt

op deze en andere macro-indicatoren (vrijtijdsbesteding, middelengebruik). *'Het is daarbij belangrijk om ook naar beschermende factoren te kijken. Je kunt de ontwikkelingen namelijk niet los zien van allerlei (internationale) maatschappelijke ontwikkelingen.'* Zij doen de suggestie om als eerste stap binnen de Nederlandse context te zoeken naar parallelle ontwikkelingen op het gebied van deze indicatoren en de aard en omvang van de jeugdcriminaliteit, om zo tot een gemeenschappelijke duiding te kunnen komen.² Een vervolgstap die volgens deelnemers ondernomen zou kunnen worden, is het maken van een internationale vergelijking. Zinnvolle duidingen zouden gelet op de ontwikkelingen in het buitenland ook internationaal van toepassing moeten zijn, waarmee een vergelijkend internationaal onderzoek bij kan dragen aan ons begrip voor de gesignaleerde trends in de aard en omvang van de jeugdcriminaliteit. Wel merkt een deelnemer aan de expertmeetings daarbij op dat het de vraag is in hoeverre macro-ontwikkelingen doorwerken op micro- c.q. individueel niveau.

3.2 Reflectie in interviews

Aanvullend is gesproken met zeven deskundigen. In deze gesprekken is gereflecteerd op de bevindingen uit het vragenlijstonderzoek en de expertmeetings. Op basis van deze gesprekken kunnen meerdere thema's worden onderscheiden.

Het eerste thema dat een respondent benoemt, is dat de in de MJC beschreven daling net zo lastig te duiden is als de stijging van de jeugdcriminaliteit die hieraan vooraf is gegaan. *'Ik kan de stijging van toen niet begrijpen en dus ook de daling van nu niet.'* Daarbij speelt volgens deze respondent des te meer mee dat deze daling niet alleen in Nederland maar ook daarbuiten plaatsvindt. Het universele karakter van deze trend maakt het zeer lastig om deze te begrijpen. Bovendien heeft dit gegeven volgens hem ook implicaties voor de mate waarin het gevoerde beleid (of registratie-effecten³) binnen de beschreven ontwikkeling kunnen worden geplaatst. *'Beleidsmaatregelen zullen geholpen kunnen hebben, maar door de enorme snelheid van de daling blijf ik op dat vlak achterdochtig.'*

Verschillende respondenten geven daarom, en dat is het tweede thema, duiding aan de ontwikkeling van de jeugdcriminaliteit door aspecten te benoemen die een sterk universeel karakter hebben. Het gaat dan om de vrijtijdsbesteding van jongeren. Veranderingen daarin, zoals een toenemende online aanwezigheid en tijdsbesteding aan games, kunnen volgens deskundigen hebben geleid tot een beperking van de mogelijkheden om (zichtbare) delicten te plegen. Een andere respondent stelt dat dit ook geldt voor de mate van middelengebruik, dat in de brede linie is afgenomen.⁴ In algemene zin veronderstelt een respondent dan ook dat het riskante gedrag van jongeren – zowel op het gebied van veiligheid als zorg – afneemt, mogelijk ook vanwege de toegenomen welvaart in de Westerse wereld. Dit kan volgens meerdere respondenten hebben geleid tot een dalende behoefte om

zich af te zetten tegen eerdere generaties. Wel is het volgens een deskundige dan de vraag hoe een stijging van het aantal zorgmeldingen (in ieder geval in een deel van Nederland) moet worden geduid. Een van onze respondenten geeft aan dat het toenemende aantal zorgmeldingen wellicht impliceert dat hiermee meer ‘aan de voorkant’ gewerkt wordt in vergelijking met vijf of zes jaar geleden, waarmee ook de uiteindelijke omvang van de criminaliteit afneemt.

Een implicatie van het benoemen van aspecten met een breed universeel karakter is dat maatschappelijke indicatoren die (mogelijk) samenhangen met criminaliteit, kunnen worden benut voor het duiden van de beschreven ontwikkelingen. *‘Het zijn factoren die in het kader van de jeugdcriminaliteit maar ook voor de Westerse samenleving in zijn geheel belangrijk zijn. Het geeft een breder beeld van de staat van de jeugd.’* Een respondent wijst daarbij ook op het toenemende belang dat aan het slachtoffer wordt toegekend: een mogelijk gevolg daarvan is dat eerder richting herstel in plaats van richting straf wordt bewogen. Daarnaast wordt gewezen op de mogelijke invloed van een veranderende normbeleving onder jongeren: zij zullen zich volgens een van onze respondenten niet altijd slachtoffer voelen, terwijl bijvoorbeeld wel degelijk sprake kan zijn van een strafrechtelijke bedreiging of zedendelict (bijvoorbeeld in het geval van sexting). Daarbij wordt wel de opmerking geplaatst dat deze en andere ontwikkelingen op macroniveau slechts van toepassing zijn op een deel van de jongeren. *‘Er is een groep die riskant gedrag blijft vertonen. Degenen die drinken, doen dit vaak nog steeds overmatig.’* Dat betekent volgens meerdere respondenten dat op deze groep ook meer focus, die bovendien een integraal karakter zou moeten hebben, moet worden gelegd. Hetzelfde geldt voor locaties waar zich nog relatief veel problemen voordoen (*hot spots*), ontwikkelingen in de wijzen waarop criminaliteit gepleegd wordt (*modus operandi*) en de achtergronden c.q. dynamiek van jeugdcriminaliteit. In relatie tot dit laatste punt geeft een respondent bijvoorbeeld aan dat het plegen van vernielingen voor jongeren veel aantrekkelijker geworden kan zijn door het ‘*beloningsaspect*’ van het internet: filmpjes van het delict kunnen online worden gezet, waarmee de dader een groot bereik heeft c.q. veel reacties kan krijgen en het gedrag sociaal bekrachtigd kan worden.

Respondenten geven – vanuit het perspectief van het duiden van ontwikkelingen – aan er een meerwaarde in te zien om aan de hand van dergelijke (internationale) empirische gegevens met onderzoekers en statistici in gesprek te gaan over de samenhang tussen verschillende factoren. Dit is derhalve het derde thema dat respondenten benoemen. Een kanttekening die een van de geïnterviewde personen daarbij maakt is de ‘causaliteitskwestie’: *‘Gegevens worden verzameld op macro-niveau. Het is dan de vraag hoe je de doorwerking daarvan op individueel (micro)niveau kunt duiden.’* Een suggestie die deze respondent doet is om een dergelijke analyse daarom kwalitatief te verdiepen. Dit onderzoek kan zich blijkens de input van respondenten bijvoorbeeld richten op dadergroepen die nu (en toen) verantwoordelijk

waren voor een groot deel van de criminaliteit en eventuele verschillen tussen deze groepen. Deze werkwijze kan in aanvullende duidingen – mede in relatie tot het gevoerde beleid – voorzien. Een andere respondent geeft daarbij aan dat binnen een dergelijke verdieping ook gebruikgemaakt kan worden van informatie die bij sociale wijkteams en professionals binnen scholen ligt.

3.3 Resumé

In dit hoofdstuk zijn de bevindingen uit de expertmeetings en aanvullende interviews opgetekend. Voor de expertmeetings hebben de bevindingen uit het vragenlijstonderzoek als basis gediend, terwijl binnen de aanvullende interviews is gereflecteerd op het totaal aan onderzoeksbevindingen.

Uit de expertmeetings blijkt dat deelnemers de daling van lichte vormen van criminaliteit onder ‘de bereikbare groep’ herkennen. Zij plaatsen deze daling binnen de context van veranderde normen en waarden onder jongeren waar het gaat om delinquent gedrag (cultuurverandering), veranderingen in hun vrijetijdsbesteding (online criminaliteit) – waarover overigens onvoldoende kennis is – en een integrale aanpak die zich kenmerkt door focus op probleemgroepen en -personen en een insteek vanuit een zorgkader. Bovendien geven deelnemers aan dat ook de gelegenheid tot het plegen van delicten tegenwoordig veel beperkter is, onder andere omdat jongeren minder op straat zijn en er meer aandacht aan preventie kan worden besteed. Tegelijkertijd kan volgens deskundigen worden gesteld dat er een kleine probleemgroep overblijft die zich kenmerkt door zwaardere (psychosociale) problematiek en mogelijk ook hardere vormen van criminaliteit. Hoewel het deze doelgroepen zijn waarmee het werkveld te maken heeft, achten deelnemers aan de expertmeetings het van belang om dit lokale beeld niet leidend te laten zijn ten opzichte van het algemene positieve beeld dat een dalende trend laat zien. Wel moet in hun optiek ruimte bestaan voor (periodieke) casestudies om lokaal afwijkende beelden te duiden en/of moeten onderzoeken die aandacht aan dit aspect besteden, worden geraadpleegd. Deelnemers aan de expertmeetings zijn het er daarnaast over eens dat uiteindelijke duidingen van toepassing moeten zijn voor verschillende andere landen waar zich eenzelfde ontwikkeling op het gebied van de jeugdcriminaliteit heeft voorgedaan. Om meer zicht te krijgen op de waarde van macro-indicatoren achten zij het zinvol om in nationaal onderzoek te bekijken van welke parallelle ontwikkelingen sprake is en deze bevindingen in internationaal onderzoek met elkaar te vergelijken.

De aanvullende interviews die gehouden zijn met respondenten geven een soortgelijk beeld. Het duiden van de ontwikkelingen wordt door hen als lastig (en de resultaten als onvoldoende bevredigend) ervaren, maar moet – gelet op het feit dat de dalende trend van de jeugdcriminaliteit zich niet alleen in Nederland voor-

doet – gezien worden vanuit (maatschappelijke) aspecten die mogelijk samenhangen met criminaliteit en een breed universeel karakter hebben. Het verzamelen van empirische gegevens op dergelijke aspecten zou volgens hen in internationaal verband kunnen plaatsvinden, zodat onderzoekers en statistici op basis van deze data naar (mogelijke) verklaringen kunnen gaan zoeken. Tegelijkertijd erkennen zij de meerwaarde van kwalitatieve casestudies, om zicht te krijgen op de dynamiek van jeugdcriminaliteit, *hot spots*, *hot groups* en *modus operandi*.

Eindnoten

1. Dit blijkt volgens een deelnemer ook uit de vragen die jongeren stellen op de website www.vraaghetdepolitie.nl.
2. In het verleden is dit ook gedaan om de stijging van de jeugdcriminaliteit te duiden.
3. Zoals het toepassen van creatieve interventies die zowel buiten het strafrechtelijk als zorgkader blijven (denk aan bemiddelende gesprekken).
4. Ook wordt aangegeven dat de gelegenheid daartoe door veiligheidsmaatregelen mogelijk is afgenomen.

4 Samenvatting en conclusies

In dit rapport staat het duiden van de daling van de jeugdcriminaliteit, zoals opgetekend in de Monitor Jeugdcriminaliteit (MJC), centraal. Er is geïnventariseerd hoe deskundigen tegen deze ontwikkeling aankijken en welke indicatoren in hun optiek kunnen bijdragen aan het duiden daarvan. We geven hier een samenvatting van het onderzoek en beantwoorden daarbij de door de opdrachtgever – het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) – geformuleerde onderzoeksvragen:

1. Kunnen deskundigen nadere kwalitatieve duiding geven aan de belangrijkste ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit, zoals neergelegd in de Monitor Jeugdcriminaliteit? Zo ja, welke duiding bij welke ontwikkelingen?
2. Zijn de indicatoren uit het rapport 'Kijk op Jeugdcriminaliteit' bruikbaar bij het duiden van de ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit en zo ja op welke wijze?

4.1 Uitvoering van het onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd in twee fases: een voorbereidings- en een uitvoeringsfase. In de voorbereidingsfase zijn de MJC (Van der Laan & Goudriaan, 2016) en het onderzoek 'Kijk op Jeugdcriminaliteit' (Ferwerda et al., 2016) samengevat in de vorm van een informatiesheet. Op basis van deze samenvatting en de strekking van de onderzoeksvragen, is een korte vragenlijst opgesteld. Hierin wordt aan respondenten (waaronder beleidsmedewerkers, frontline professionals en wetenschappers) gevraagd om de in de MJC beschreven ontwikkelingen te duiden, aan te geven of en zo ja wat in de MJC ontbreekt en hun mening te geven over de waarde van eventuele aanvullende indicatoren.

In de uitvoeringsfase zijn in totaal 75 deskundigen aangeschreven. Dit heeft geresulteerd in 35 reacties (respons van 47%) in de vorm van 28 ingevulde vragenlijsten, vier interviews op basis van de vragenlijst en drie andersoortige schriftelijke

reacties. Vervolgens zijn deskundigen op basis van hun beschikbaarheid uitgenodigd voor een expertmeeting. In totaal zijn twee bijeenkomsten bezocht door veertien personen. De bevindingen uit de MJC en de hoofdlijnen die uit het vragenlijstonderzoek naar voren kwamen, stonden tijdens deze expertmeetings centraal. Omdat niet alle aangeschreven deskundigen in de gelegenheid zijn geweest een expertmeeting bij te wonen, zijn zeven professionals benaderd voor een telefonisch interview. In de telefonische interviews is allereerst aan respondenten gevraagd hoe zij tegen ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit aankijken c.q. hoe zij deze ontwikkelingen duiden. In het verlengde daarvan is hen gevraagd om te reflecteren op de hoofdlijnen die uit het vragenlijstonderzoek en de expertmeetings naar voren zijn gekomen.

4.2 Opbrengsten

In deze paragraaf bespreken we de opbrengsten van het vragenlijstonderzoek, de expertmeetings en de aanvullende interviews. Allereerst bespreken we de opbrengsten waar het gaat om het duiden van ontwikkelingen. Vervolgens gaan we nader in op de waarde van aanvullende indicatoren.

Het duiden van ontwikkelingen

Uit het vragenlijstonderzoek en de gehouden expertmeetings blijkt dat deskundigen het in de MJC geschetste beeld op hoofdlijnen herkennen. Dit betekent dat zij onderschrijven dat er na 2007 een landelijk dalende trend is ingezet. De ontwikkelingen binnen subgroepen of ten aanzien van specifieke delicten vormen een uitzondering op de regel dat de jeugdcriminaliteit daalt. Hoewel registratie-effecten – zoals een verminderde prioriteit in de opsporing bij de politie (minder haaldelicten) – hierop van invloed kunnen zijn, wijzen deskundigen erop dat Nederland overstijgende verklaringen eerder voor de hand liggen. Zij baseren hun stellingname op het gegeven dat de jeugdcriminaliteit niet alleen in Nederland maar ook in ons omringende en Angelsaksische landen afneemt, overigens ook zonder dat hier in het buitenland sluitende verklaringen voor zijn gegeven. Verklaringen die breder van toepassing zijn dan op Nederland alleen, zijn een cultuurverandering onder jongeren, een verandering in vrijetijdsbesteding – meer online en minder buiten – en onwetendheid bij zowel dader als slachtoffer over online grensoverschrijdend gedrag dat strafrechtelijk gezien niet is toegestaan. Daarnaast is het de vraag in hoeverre de integrale focus op probleemgroepen en -personen, en in het verlengde daarvan een sterkere nadruk op een combinatie van straf en zorg, van invloed is. Echter of en in hoeverre deze benadering ook in het buitenland gemeengoed is, is onbekend.

Samenvattend kan worden gesteld dat deskundigen de in de MJC beschreven daling herkennen en hiervoor verschillende verklaringen (op macroniveau) aandragen. Een aantal van de respondenten geeft daarbij aan dat de dalende trend op het

gebied van jeugdcriminaliteit zich nationaal en internationaal ook op andere aspecten van riskant gedrag (waaronder middelengebruik) voordoet. Uit de duiding van de ontwikkelingen kan worden afgeleid dat het algemeen beeld een afname laat zien, waarbij onder specifieke doelgroepen en op bepaalde locaties sprake is van een tegengestelde ontwikkeling. Anders gezegd: het lokale beeld kan afwijken van de algemene positieve trends die in de MJC beschreven worden. Verschillende respondenten geven daarbij aan dat de daling ‘de bereikbare groep’ betreft, die verhoudingsgewijs een lage kans heeft op politiecontacten. De psychosociale problematiek van en criminaliteit door een relatief kleine groep jeugdigen (*hot groups*) op lokaal niveau (*hot spots*) wijkt volgens meerdere respondenten van dit positieve beeld af. Een gevolg daarvan is dat professionals die werkzaam zijn in het veld (op straat, in de zorg, in JJI's), het in de MJC geschetste beeld niet (altijd) herkennen vanuit hun beroepspraktijk. Daarnaast geven enkele respondenten aan de omvang van de zelfgerapporteerde criminaliteit onder 12-minners, zoals opgetekend in de MJC, niet te herkennen vanuit hun eigen onderzoek naar en kennis over deze groep jeugdigen. Waar deze discrepantie tussen de in de MJC beschreven ontwikkelingen en de ervaringen van deze respondenten vandaan komt, kan op basis van dit onderzoek niet worden vastgesteld.

De waarde van aanvullende indicatoren

De antwoorden van respondenten waar het gaat om de door Ferwerda et al. (2016) onderscheiden indicatoren sluiten ten dele aan bij de behoefte om de bevindingen in de MJC te nuanceren. Deskundigen zien met name meerwaarde in het betrekken van indicatoren op macroniveau die vallen binnen het cluster signaal- en risicogedrag (zoals tijdbesteding, middelengebruik, voortijdig schoolverlaten, jeugdwerkloosheid, maatregelen in het kader van jeugdhulpverlening en zorgmeldingen). Combinaties van dergelijke indicatoren kunnen in hun optiek bovendien ook van meerwaarde zijn. Zo kunnen de gezamenlijke indicatoren ‘zorgmeldingen’ en ‘jeugdhulp’ bijvoorbeeld iets zeggen over de focus op zorg of straf en kan de binding aan de maatschappij in beeld worden gebracht door te kijken naar de combinatie van tijdbesteding, vroegtijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid.

Ook wijzen zij op andere macro-indicatoren die mogelijk van waarde kunnen zijn, waaronder de aangiftebereidheid van burgers. Deze macro-indicatoren kunnen worden benut om te bezien in hoeverre sprake is van parallelle ontwikkelingen tussen deze indicatoren en de aard en omvang van de jeugdcriminaliteit. Op deze wijze ontstaat niet alleen zicht op ‘de maatschappelijke kant’ van jeugdcriminaliteit, maar kan ook input worden gegenereerd om van duiden tot verklaren te komen. Het ontbreken van plausibele (inter)nationale verklaringen voor de gesignaleerde crime drop vinden professionals namelijk niet alleen een gemis, maar ook een risico. Onbekend is immers, wanneer de jeugdcriminaliteit onverhoopt weer toeneemt,

waardoor dat komt en welke implicaties dit voor het te voeren beleid zou moeten hebben.

4.3 Slotbeschouwing

De door ons bevroegde deskundigen hebben aangegeven waardering te hebben voor de insteek van het onderzoek en het feit dat hen gevraagd is te reflecteren op de in de MJC beschreven ontwikkelingen. Zij hebben daarbij ook feedback gegeven over de gehanteerde werkwijze. Op basis daarvan lijkt een expertmeeting qua vorm de voorkeur te genieten boven het bevragen van experts via een vragenlijst of via individuele interviews. Meerdere professionals hebben namelijk aangegeven dat zij hun kennis face-to-face makkelijker en uitgebreider kunnen ontsluiten en/of belang te hechten aan onderlinge interactie.

De door ons geraadpleegde respondenten hebben gereflecteerd op de ontwikkelingen van de jeugdcriminaliteit op basis van hun (brede) kennis en ervaring, en niet noodzakelijkerwijs (enkel) op basis van de in de MJC beschreven ontwikkelingen. Uit het onderzoek is gebleken dat de scheidslijn tussen duiden (wat gebeurt er) en verklaren (waarom gebeurt het) dun is. Dat betekent dat in dit onderzoek zowel aandacht is geweest voor verklaringen voor daling van de jeugdcriminaliteit als de duiding daarvan. Waar het gaat om het duiden, laat dit onderzoek zien dat deskundigen (onderzoekers, beleidsmedewerkers en frontline professionals) enigszins in staat zijn om een nadere kwalitatieve duiding te geven aan de ontwikkelingen die in de MJC beschreven worden. Deze duidingen kunnen worden gezien als denkrichtingen, die echter (nog) niet empirisch zijn of kunnen worden onderbouwd. Daarbij is onder respondenten sprake van consensus waar het gaat om de vraag of – binnen of naast de MJC – verdieping en verbreding van het inzicht in jeugdcriminaliteit nodig is.

Summary and conclusions

This report focuses on an interpretation of the drop in youth crime rates as registered in the Juvenile Crime Monitor (MJC). An inventory has been made of how experts view this development and of the indicators which in their opinion may contribute to its interpretation. We provide here a summary of the study and answer the study questions formulated by the commissioning body, the Research and Documentation Centre (WODC):

1. Can experts provide a further qualitative interpretation of the major developments in youth crime, as recorded in the Juvenile Crime Monitor? If yes, what interpretation with which developments?
2. Are the indicators from the report 'Vision on youth crime' usable in interpreting the developments in youth crime and if yes, how?

Implementation of the study

The study was implemented in two phases: a preparation phase and an implementation phase. In the preparation phase, the MJC (Van der Laan & Goudriaan, 2016) and the study 'View on Youth Crime' (Ferwerda et al., 2016) were summarised in the form of an information sheet. On the basis of this summary and the focus of the study questions, a brief questionnaire was prepared. In this questionnaire, respondents (including policy assistants, frontline professionals and academics) were asked to interpret the developments described in the MJC, to indicate whether aspects are missing from the MJC, and if yes, which aspects, and to share their opinions on the value of possible additional indicators.

In the implementation phase, a total of 75 experts were approached in writing. The result was 35 reactions (response rate of 47%) in the form of 28 completed questionnaires, four interviews based on the questionnaire and three written reactions of a different kind. Subsequently, experts were invited to an expert meeting on the basis of their availability. In total, two meetings were attended by fourteen

individuals. The findings of the MJC and the central arguments which emerged from the questionnaire-based study were the central point of discussion during these expert meetings. Because not all the experts approached were able to attend the expert meetings, seven professionals were approached for a telephone interview. In the telephone interviews, respondents were first asked how they considered the developments in youth crime and how they would interpret those developments. They were then asked to reflect on the central themes which emerged from the questionnaire-based study and the expert meetings.

Outcomes

In this paragraph we discuss the outcomes of the questionnaire-based study, the expert meetings and the additional interviews. The outcomes in respect of the interpretation of developments and the value of additional indicators are the central points.

Interpreting developments

The questionnaire-based study and the expert meetings reveal that experts recognise in outline the picture presented in the MJC. This means that they agree that since 2007, a downward national trend has been observed. The developments within subgroups or in respect of specific crimes represent an exception to the rule that levels of youth crime are falling. Although registration effects – such as reduced priority in police investigation (fewer registered crimes) – could be of influence, experts suggest that explanations that go beyond the scope of the Netherlands are more likely. They base their position on the fact that youth crime rates are falling not only in the Netherlands but in the neighbouring and Anglo-Saxon countries, although no conclusive explanations have been given for this phenomenon abroad either. Explanations that apply more broadly than to the Netherlands alone include a cultural change among young people, a change in leisure time activities – more online and less outdoors – and a lack of knowledge among both perpetrators and victims of unacceptable online behaviour that from the point of criminal law is not permitted. There are also questions about the extent to which the integrated focus on problem groups and problem individuals, and as an extension of that policy, a greater focus on a combination of punishment and care, has an influence. However, whether and to what extent this approach is also common practice abroad is unknown.

In summary, it can be suggested that experts do recognise the downturn described in the MJC, and put forward a number of different explanations (at macro level). Several respondents suggest that the downward trend in youth crime is also reflected nationally and internationally in other aspects of risky behaviour (including substance abuse). It can be concluded from the interpretation of the developments that the overall picture shows a drop, with a contradictory development among specific groups and at specific locations. In other words: the local picture may deviate

from the general positive trend described in the MJC. Various respondents suggest that the downturn affects ‘the reachable group’, people who have a relatively low risk of police contacts. The psychosocial problems of and criminal behaviour by a relatively small group of young people (hot groups) at the local level (hot spots) and the resultant criminality show a clear deviation from this positive picture, according to a number of respondents. As a consequence, professionals employed in the field (on the streets, in care, in youth detention centres) do not (always) recognise the picture outlined in the MJC from their professional practice. In addition, a number of respondents suggest that the scale of self-reported crime among the under 12 as recorded in the MJC, is not reflected in their own research into and knowledge of this group of young people. Where this discrepancy between the developments described in the MJC and the experiences of these respondents comes from, cannot be determined on the basis of this study.

The value of additional indicators

The answers from respondents in respect of the indicators identified by Ferwerda et al. (2016) in part tie in with the calls for greater nuance in the findings in the MJC. Experts above all recognise added value in including indicators at macro level that fall within the cluster signal and risk behaviour (such as how young people spend their time, substance abuse, early school leaving, youth unemployment, measures in the framework of youth services and care reports). In their opinion, combined indicators of this kind can also generate added value. The combined indicators ‘care reports’ and ‘youth services’ can for example provide information on the focus on care or punishment, while the ties to society can be mapped out by considering the combination of time spent, early school leaving and youth unemployment.

They also refer to other macro indicators that could be of value, including the readiness of citizens to report crimes. These macro indicators can be used to determine the extent to which there are parallel developments between these indicators and the nature and scale of youth crime. In this way, a picture emerges not only of ‘the social aspects’ of youth crime, but it is also possible to generate input to make the step from interpretation to explanation. From the point of view of professionals, the absence of plausible (inter)national explanations for the observed crime drop is not only a shortcoming but also a risk. After all, if juvenile crime starts to rise again (something we hope will not happen), it is unknown what the causes of such a rise are, and what implications this should have for policy execution.

Conclusion

The experts interviewed by us expressed an appreciation for the approach of the study and the fact that they were asked to reflect on the developments described in the MJC. They also offered feedback on the methods employed. On that basis,

in terms of form, an expert meeting is the preferred option rather than questioning experts via a questionnaire or individual interviews. A number of the professionals suggested that access to their knowledge can be gained more easily and more detail face to face and/or they attached greater importance to mutual interaction.

The respondents consulted by us reflected on the developments in youth crime on the basis of their (broad) knowledge and experience, and not necessarily (exclusively) on the basis of the developments described in the MJC. The study revealed that the dividing line between interpretation (what is happening) and explanation (why is it happening) is narrow. This means that in this study, attention was focused both on explanations for the drop in youth crime, and its interpretation. When it comes to interpretation, this study reveals that experts (researchers, policy officers and frontline professionals) are to some extent capable of offering a further qualitative interpretation of the developments described in the MJC. These interpretations can be seen as indicators for further consideration, but are not (yet) empirically underpinned. There is a consensus among the respondents when it comes to the question of whether a more in-depth or broader consideration is needed of the understanding of youth crime – either within or in addition to the MJC.

Geraadpleegde bronnen

Ferwerda, H., T. van Ham & D. Jager (2016). *Kijk op Jeugdcriminaliteit. Handvatten voor het opstellen van een periodieke trendrapportage jeugd- en jongerencriminaliteit en een overzicht van veelbelovende aanpakken*. Arnhem: Bureau Beke.

Ham, T. van, E. Bervoets & H. Ferwerda (2015). *Papier en werkelijkheid? Een hypothesevormend onderzoek naar de invloed van registratie-effecten op de omvang van de geregistreerde jeugdcriminaliteit*. Den Haag: WODC.

Junger-Tas, J. (1992). Juvenile delinquency in the Netherlands: Trends and perspectives. *International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice*, 16: 207-230.

Laan, A. van der & H. Goudriaan (2016). *Monitor Jeugdcriminaliteit*. Den Haag: WODC/CBS.

Moffit, T. (1993). Adolescence-limited and life-course-persistent antisocial behavior: a developmental taxonomy. *Psychological Review*, 100: 674-701.

Bijlagen

Bijlage 1 Vragenlijst

Ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit

Achtergrond

In opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) voert Bureau Beke het onderzoek 'Van cijfers naar interpretatie' uit. Dit onderzoek richt zich op het duiden van kwantitatieve ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit. Op basis van uw expertise willen u als deskundige vragen om een vragenlijst in te vullen waarin aandacht is voor de vraag of en in hoeverre u deze ontwikkelingen vanuit uw eigen werkveld herkent. Uw antwoorden worden vanzelfsprekend anoniem in de eindrapportage verwerkt.

Belangrijk: alvorens u de vragenlijst invult, willen we u verzoeken om de hieronder staande informatie over de aanleiding en het doel van het onderzoek te lezen en kennis te nemen van relevante voorinformatie.

Aanleiding en doel van het onderzoek

Het plegen van delicten lijkt voor een groot deel inherent te zijn aan het opgroeien van kinderen tot volwassenen: na het twintigste jaar neemt het criminele gedrag sterk af. Jongeren nemen derhalve een groot deel van de criminaliteit voor hun rekening, waardoor jeugdcriminaliteit zowel wetenschappelijk als beleidsmatig in de belangstelling staat. Door het WODC en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) uitgevoerd onderzoek laat zien dat de geregistreerde jeugdcriminaliteit vanaf de jaren tachtig van de vorige eeuw tot en met 2007 een stijgende trend kent en sindsdien sterk daalt. Onderhavig onderzoek wil in beeld brengen in hoeverre deze kwantitatieve ontwikkeling vanuit het werkveld wordt herkend en waarom dit wel of niet het geval is. Hiertoe worden deskundigen geraadpleegd en wordt bekeken in hoeverre zij in eerder onderzoek onderscheiden indicatoren (zie paragraaf 'relevante voorinformatie') bruikbaar c.q. interessant achten om een invulling te geven aan deze kwantitatieve ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit.

Relevante voorinformatie

In deze paragraaf behandelen we kort de kennis die relevant kan zijn voor het invullen van de vragenlijst. Achtereenvolgens bespreken we de belangrijkste bevindingen uit de Monitor Jeugdcriminaliteit (MJC) en een aantal highlights uit het recentelijk verschenen rapport 'Kijk op Jeugdcriminaliteit'.

Monitor Jeugdcriminaliteit (MJC)

In opdracht van het ministerie van Veiligheid en Justitie wordt de MJC tweejaarlijks uitgevoerd. Binnen deze monitor brengen het WODC en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) ontwikkelingen in de prevalentie van jeugdcriminaliteit in kaart. Dit doen zij op basis van meerdere bronnen: zelfrapportage van daderschap, jeugdige verdachten van een misdrijf volgens de politie en strafrechtelijke daders waarbij het Openbaar Ministerie (OM) of de rechter een jeugdige schuldig heeft bevonden. Binnen de MJC worden drie groepen jeugdigen onderscheiden. Dit zijn twaalf-minners (10- en 11-jarigen), (strafrechtelijk) minderjarigen (12- tot en met 17-jarigen) en jongvolwassenen (18- tot en met 22-jarigen). In box 1.1 staan per leeftijdsgroep de belangrijkste ontwikkelingen over de afgelopen vijf jaar (2010-2015) weergegeven. Daarbij zij opgemerkt dat informatie over cybercrime beperkt voorhanden is. De gehele rapportage MJC kunt u downloaden via *deze link*.

Box 1.1 – Belangrijkste ontwikkelingen in criminaliteit per leeftijdsgroep

Twaalf-minners

Omdat twaalf-minners gezien hun leeftijd niet kunnen worden vervolgd, is voor deze groep enkel informatie over zelfgerapporteerd daderschap beschikbaar. Het percentage zelfgerapporteerd daderschap (20%) blijft onder deze groep gelijk in de periode 2010-2015. Uitgesplitst naar type delicten en daderkenmerken neemt kleine winkeldiefstal bij meisjes en autochtonen toe. Het verschil in zelfgerapporteerd daderschap tussen jongens en meisjes neemt af. Er is geen sprake van verschillen tussen allochtonen en autochtonen. Een op de tien (10%) twaalf-minners geeft aan zich (ook) schuldig te hebben gemaakt aan online criminaliteit.

Strafrechtelijk minderjarigen

Er is sprake van een daling van het aantal strafrechtelijk minderjarige verdachten of daders. Deze daling is op basis van politie- en justitiestatistieken groter dan op basis van zelfgerapporteerd daderschap. De daling doet zich voor bij alle delicttypen, uitgezonderd drugsdelicten (die echter onder deze groep nauwelijks voorkomen). De afname in strafbaar gedrag doet zich voor onder zowel jongens als meisjes alsmede onder autochtonen en allochtonen. Wel kan daarbij worden opgemerkt dat deze daling zich bij meisjes en allochtonen alleen voordoet bij de geregistreerde criminaliteit c.q. de door de politie geregistreerde verdachten en strafrechtelijke daders. In totaal geeft 35 procent van de strafrechtelijk minderjarigen aan zich het afgelopen jaar schuldig te hebben gemaakt aan minimaal een strafbaar feit. Circa eenderde (31%) heeft zich (ook) schuldig gemaakt aan online vormen van criminaliteit.

Jongvolwassenen

Binnen deze groep is sprake van een daling van het aantal geregistreerde verdachten en strafrechtelijke daders. Onder mannen is deze daling sterker dan onder vrouwen, waardoor de verschillen tussen de seksen kleiner wordt. Iets meer dan een derde (37%) van de jongeren geeft aan zich het afgelopen jaar schuldig te hebben gemaakt aan minimaal een strafbaar feit. Dit percentage stijgt tot 44 procent wanneer ook 'volwassenendelicten' (rijden onder invloed, economische delicten) worden meegeteld. Iets meer dan een kwart (28%) van de jongvolwassenen geeft aan zich (ook) schuldig te hebben gemaakt aan het plegen van online delicten.

Kijk op jeugdcriminaliteit

Binnen het onderzoek 'Kijk op jeugdcriminaliteit' is onder andere stilgestaan bij indicatoren die behulpzaam kunnen zijn bij het in beeld brengen van risico- en criminele jeugd. Naast indicatoren die iets zeggen over overtredingen en misdrijven, is ook gezocht naar indicatoren die iets zeggen over signaal- of risicogedrag (ook voor twaalf-minners) en indicatoren die informatie geven over de (justitiële) afhandeling van jeugdige delinquenten. Het onderzoek biedt zicht op 22 indicatoren die kunnen worden ingedeeld in vier clusters: 1) algemeen, 2) signaal- en risicogedrag, 3) overtredingen en misdrijven en 4) de (justitiële) afhandeling. Deze indicatoren en een beschrijving daarvan staan weergegeven in tabel 1 voor zover relevant voor onderhavig onderzoek.¹

Tabel 1 – Beschrijving van onderscheiden indicatoren naar cluster.

Indicator	Beschrijving
<i>Signaal- en risicogedrag</i>	
Tijdbesteding	Vrijtijdsbesteding (binnens- of buitenshuis, recreatieve activiteiten, maatschappelijke participatie, sociale contacten)
Mediagebruik	De tijd die jongeren aan media besteden (luisteren, kijken, lezen, gamen, internet etc.)
Middelengebruik	De mate waarin jongeren alcohol en/of drugs gebruiken
Voortijdig schoolverlaten	De mate waarin leerplichtige jongeren hun opleiding onvoltooid verlaten
Jeugdwerkloosheid	De mate waarin jongeren geen (volledige) baan hebben
Zorgmeldingen	De mate van psychosociale problematiek (zoals gemeld door huisartsen, GGZ en Jeugdzorg)

Jeugdhulp	Hulp die aan jongeren tot en met 18 jaar is verleend in het kader van de Jeugdwet
Gezinnen onder de armoedegrens	De mate waarin sprake is van het opgroeien in gezinnen die kampen met ernstige financiële problematiek
Jeugdbeschermingsmaatregelen	De mate waarin ouders onder toezicht worden gesteld en/of geen gezag over hun kind(eren) meer mogen hebben
<i>Overtredingen en misdrijven</i>	
Groepsscan	Informatie van ketenpartners van de politie en de politie zelf over problematische jeugdgroepen
<i>Afhandeling</i>	
Halt-straffen	Het aantal jongeren dat een Halt-straf opgelegd gekregen heeft vanwege een overtreding of misdrijf
Trajecten jeugdreclassering	Hulp of zorg aan jongeren in het kader van een begeleidingstraject van de Reclassering
Volwassenenreclassering	Instroom van jongvolwassenen van 18 t/m 22 jaar bij de Reclassering
OM-afdoening	Ontwikkelingen in de wijze waarop het OM zaken afdoet (OM-afdoening, sepot, transacties, werk- en leerstraffen)
ZM-afdoening	Ontwikkelingen in straffen die door de rechter aan jongeren worden opgelegd
Jongeren in justitiële jeugdinrichtingen	Ontwikkelingen in het aantal in een justitiële jeugdinrichting geplaatste jongeren

Vragenlijst

Achtergrond

Naam	
Instantie/organisatie	

Herkenbaarheid van in de Monitor Jeugdcriminaliteit geschetste ontwikkelingen

In box 1.1 staan per leeftijdsgroep verschillende ontwikkelingen weergegeven die uit de Monitor Jeugdcriminaliteit naar voren zijn gekomen. Hieronder vindt u drie boxen. In elke box kunt u een in de Monitor Jeugdcriminaliteit opgetekende ontwikkeling benoemen en aangeven of u: a) deze ontwikkeling vanuit uw werkveld en professie wel of niet herkent en b) toelichten waarom dit volgens u wel of niet het geval is. We willen u vragen om dit te doen voor maximaal drie ontwikkelingen die in de Monitor Jeugdcriminaliteit zijn beschreven.

NB. Aspecten die binnen uw toelichting aan bod kunnen komen, zijn locatie (doen ontwikkelingen zich overal in Nederland voor en zo nee, waarom niet), delict en delicttype (is sprake van een ontwikkeling over de brede linie of juist voor specifieke delicten) of achtergrondkenmerken van verdachten (leeftijd, geslacht, nationaliteit). Vanzelfsprekend mag uw toelichting ook andere aspecten bevatten.

Kwantitatieve ontwikkeling 1

Kwantitatieve ontwikkeling 2

Kwantitatieve ontwikkeling 3

Ontbrekende informatie

De Monitor Jeugdcriminaliteit brengt ontwikkelingen in de prevalentie van jeugdcriminaliteit in kaart op basis van zelfrapportage onder jeugdigen en politie- en justitiestatistieken. In de box hieronder kunt u indien van toepassing aangeven welke onderwerpen, ontwikkelingen en/of bronnen u mist in de huidige opzet van de Monitor Jeugdcriminaliteit.

Bruikbaarheid indicatoren

We willen u vragen om aan te geven of en zo ja welke (combinatie van) indicatoren volgens u van meerwaarde kunnen zijn bij het interpreteren van de kwantitatieve ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit zoals deze zijn opgetekend in de Monitor Jeugdcriminaliteit en waarom. De verschillende indicatoren staan naar cluster weergegeven in de eerder gepresenteerde tabel 1. Desgewenst kunt u in de box hieronder ook aangeven of u een indicator als overbodig c.q. niet indicatief beschouwd en waarom.

Expertmeeting

Om nader in te gaan op de bevindingen uit deze vragenlijst, worden in de ochtend en middag van woensdag 6 juli expertmeetings georganiseerd. Deze bijeenkomsten zullen plaatsvinden op een centrale locatie in het land. Wij stellen het op prijs indien u bij een van deze bijeenkomsten aanwezig kunt zijn. Hieronder kunt u uw beschikbaarheid op deze datum aangeven. Graag een ‘X’ invullen bij hetgeen voor u van toepassing is.

Ik ben op woensdag 6 juli enkel beschikbaar in de ochtend	
Ik ben op woensdag 6 juli enkel beschikbaar in de middag	
Ik ben op woensdag 6 juli beschikbaar in ochtend en middag	
Ik ben niet in de gelegenheid om woensdag 6 juli aanwezig te zijn	

Tot slot

Zijn er in uw optiek nog andere deskundigen die wij in het kader van onderhavig onderzoek zouden moeten raadplegen? Zo ja, dan kunt u hun naam en contactgegevens (e-mailadres) in het antwoordveld hieronder invullen.

Uw ingevulde vragenlijst kunt u per e-mail sturen aan onderzoeker Tom van Ham (t.vanham@beke.nl). Bij voorbaat hartelijk dank voor het invullen en retourneren van de vragenlijst

Noot

1. Het cluster ‘algemeen’ – dat de indicatoren ‘leeftijdscategorie’, ‘geslacht’ en ‘etnische afkomst’ bevat – staat niet weergegeven. Binnen het cluster ‘overtredingen en misdrijven’ ontbreken de indicatoren ‘zelfgerapporteerd daderschap’, ‘aangehouden verdachten’ en ‘recidive’. Deze indicatoren blijven onvermeld omdat deze in de MJC reeds aan bod komen.

Bijlage 2 Respondenten vragenlijstonderzoek

Sheila Adjieimbaks	Juridische Hogeschool Avans-Fontys
Lieke Bartelds	Drie Reclasseringsorganisaties (3RO)
Gert van den Berg	NJI
Bert Berghuis	Pensionado
Eric Bervoets	Bureau Bervoets
Jolijn Broekhuizen	Verwey-Jonker Instituut
Mark Dekkers	Dienst Uitvoering Onderwijs
Claudia van Diessen	HALT
Veroni Eichelsheim	NSCR
Sjaak Essers	Pensionado
Walter Faber	Actiecentrum Veiligheid Amsterdam
Paul Harland	Nationale Politie
Toon van der Heijden	Openbaar Ministerie
Arie van den Hurk	DJI
Jan-Dirk de Jong	Erasmus Universiteit / Hogeschool Leiden
Rob Kessels	CBS
Jord Koppejan	Nationale Politie
Dick Kroon	JJI Teylingereind
Isabeth Mijnarends	Openbaar Ministerie
Marjan Möhle	JSO
Jaap Noorda	Noorda en co
Sybil van Oijen	Gemeente Deventer
Susan Place	Gemeente Eindhoven
Ieta Polman	IP Begeleiding
Reitske Schets	Criminoloog
Wendy Scholten-Kluitenberg	Gemeente Leeuwarden
Anne-Marie Slotboom	VU
Bas van Stokkom	Universiteit Nijmegen
Wouter Stol	Noordelijke Hogeschool Leeuwarden
Peter Versteegh	Nationale Politie
Corina de Volder	Raad voor de Kinderbescherming
Jaap de Waard	Ministerie van Veiligheid en Justitie
Frank Weerman	NSCR
Anton van Wijk	Criminoloog
Frank van der Woude	Nationale Politie

Bijlage 3 – Deelname expertmeeting

Lieke Bartelds	3RO
Eric Bervoets	Bureau Bervoets
Willem Eekhuis	Nationale Politie
Ton Eijken	Ministerie van Veiligheid en Justitie
Sjaak Essers	Pensionado
Walter Faber	Actiecentrum Veiligheid Amsterdam
Toon van der Heijden	Openbaar Ministerie
Rinske Janssen	HALT
Jord Koppejan	Nationale Politie
André van der Laan	Ministerie van Veiligheid en Justitie
Sybil van Oijen	Gemeente Deventer
Anne-Marie Slotboom	VU
Patrick Smelt	Straatcontact
Jaap de Waard	Ministerie van Veiligheid en Justitie

Bijlage 4 – Aanvullende interviews

Gert van den Berg	NJI
Ninette van Hasselt	Trimbos-instituut
Peter van der Laan	NSCR
Marjan Möhle	JSO
Reitske Schets	Criminoloog
Nicole Tillie	Nationale Politie
Frank Weerman	NSCR

Verschenen in de Bekereeks

2008

Ambtscriminaliteit aangegeven?

Een onderzoek naar het opvolgen van en kennis over de wettelijke verplichting tot aangifte van artikel 162 Sv misdrijven

Verborgen problemen

Een onderzoek naar (de aanpak van) criminaliteit onder Antillianen in Nederland

Bont en Blauw

Een onderzoek naar de strafrechtelijke behandeling van geweldszaken tegen politieambtenaren en de bejegening van slachtoffers daarvan door de politie en het openbaar ministerie

Uitstel van behandeling?

Een verkennend onderzoek naar TBS-gestelden met en zonder een combinatievonnis en de mogelijke effecten van detentie

2009

Huwelijksdwang: Een verbintenis voor het leven?

Een verkenning van de aard en aanpak van gedwongen huwelijken in Nederland

Inpakken niet nodig

Een profiel van straatroven en straatrovers in Almere

Back on Track?

Een evaluatieonderzoek naar de onthemende projecten van de Bijzondere Jeugdbijstand in Vlaanderen

CoVa volgens plan?

Een vooronderzoek naar de mogelijkheden en reikwijdte van een effectonderzoek van de cognitieve vaardigheidstraining

Achter de schermen

Een verkennend onderzoek naar downloaders van kinderporno

2010

Tot de dood ons scheidt

Een onderzoek naar de omvang en kenmerken van moord en doodslag in huiselijke kring

Kwetsbaar beroep

Een onderzoek naar de prostitutiebranche in Amsterdam

Cameratoezicht in beweging

Ervaringen met nieuwe vormen van cameratoezicht bij de Nederlandse politie

2011

Los van drank

Procevaluatie Haltafdoening Alcohol

Lastige verhalen

Een exploratief onderzoek naar valse aangiften van zedenmisdrijven door meisjes van 12-18 jaar

Wapenfeiten

Een onderzoek naar overvallen en overvallers in Nijmegen

Snelle jongens

Een onderzoek naar drugsrunners en daaraan gerelateerde problematiek in Limburg-Zuid

2012

De schade hersteld?

Een onderzoek naar herstelbemiddeling bij jeugdige delinquenten in Vlaanderen

Onder Controle?

Een procesevaluatie van de gedragsinterventie 'Korte Leefstijltraining voor verslaafde justitiabelen'

Planmatig en flexibel

Procesevaluatie gedragsinterventie CoVa+

Oosterse Teelt

Vietnamezen in de hennepteelt

Dierenwelzijn in het vizier

De aard en omvang van dierenwelzijnszaken en de stand van zaken van de handhaving van de regelgeving op dat gebied in Nederland

2013

Over leven na de moord

De gevolgen van moord en doodslag voor de nabestaanden van de slachtoffers en de ondersteuning door Slachtofferhulp Nederland

Met scherp schieten

Een onderzoek naar een aantal veiligheidsrisico's met betrekking tot de schietsport in Nederland

Georganiseerde voertuigcriminaliteit in Nederland

Een beeld van de omvang, kenmerken, werkwijzen en aanpak anno 2013

Het warme bad en de koude douche

Een onderzoek naar misstanden in nieuwe religieuze bewegingen en de toereikendheid van het instrumentarium voor recht en zorg

2014

Portretten van notoire ordeverstoorders

Kenmerken en achtergronden van notoire ordeverstoorders binnen het voetbal

Gelegenheidsordeverstoorders?

Analyse van rondom grootschalige rellen aangehouden verdachten

Ondergaan of ondernemen

Ontwikkelingen in de aard en aanpak van afpersing van het bedrijfsleven

Raak geschoten?

Een onderzoek naar de werking van maatregelen tegen geweld en overlast rondom het betaald voetbal

Doordringen of doordrinken

Effectevaluatie Halt-straft Alcohol

Prostitutie in Nederlandse gemeenten

Een onderzoek naar aard en omvang, beleid, toezicht en handhaving in 2014

2015

Aangifte onder nummer

Implementatie, toepassing en eerste resultaten van de nieuwe regeling 'Aangifte onder nummer'

Papier en werkelijkheid

Een hypothesevormend onderzoek naar de invloed van registratie-effecten op de omvang van de geregistreerde jeugdcriminaliteit

Grensoverschrijdend slachtofferschap

Een inventarisatie van aard, omvang en aandachtspunten in verband met de effectuering van slachtofferrechten

2016

Dieren Verboden

De toepassing van het houdverbod als bijzondere voorwaarde bij een voorwaardelijke straf

Kijk op jeugdcriminaliteit

Handvatten voor het opstellen van een periodieke trendrapportage jeugd- en jongerencriminaliteit en een overzicht van veelbelovende aanpakken

Stijging meldingen verwarde personen in de regio Rotterdam

Een onderzoek naar mogelijke verklaringen en wenselijke oplossingen

Missen we iets?

Een gebiedsanalyse in Rotterdam naar de omvang en aanpak van de jeugdcriminaliteit en eventuele 'witte vlekken' in dat beeld

De draad weer oppakken

Een follow-up onderzoek onder nabestaanden van slachtoffers van levensdelicten

Hoe lopen de hazen?

De stand van zaken in de aanpak van dierenmishandeling en dierenverwaarlozing

Focus op heling

Een onderzoek naar het functioneren van de helingmarkt, het beleid tegen en de gevolgen van heling

In dit rapport staat het duiden van de daling van de jeugdcriminaliteit, zoals opgetekend in de Monitor Jeugdcriminaliteit (MJC), centraal. Er is geïnterviewd hoe deskundigen tegen deze ontwikkeling aankijken en welke indicatoren in hun optiek kunnen bijdragen aan het duiden daarvan.

Uit het onderzoek is gebleken dat de scheidslijn tussen duiden (wat gebeurt er) en verklaren (waarom gebeurt het) dun is. Dat betekent dat in dit onderzoek zowel aandacht is geweest voor verklaringen voor daling van de jeugdcriminaliteit als de duiding daarvan. Uit de duiding van deskundigen blijkt dat het lokale beeld kan afwijken van de algemene positieve trends die in de MJC beschreven (en ook herkend) worden. Deskundigen geven hierin diverse denkrichtingen aan, welke ter verdieping en verbreding van het inzicht in de jeugdcriminaliteit kunnen worden onderzocht.

ISBN 978-94-92255-16-7

9 789492 255167 >

www.beke.nl